

Republika e Kosovës
Republika Kosovo – Republic of Kosovo
Kuvendi – Skupština – Assembly

VI Saziv

Prolećno zasedanje

Komisija za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu, industriju i ruralni razvoj

Sednica br. 37/2018

Priština, 17.07.2018. godine, u 11:00 časova

Zgrada Skupštine, sala N - 10

ZAPISNIK

Sednici su prisustvovali: Sala Berisha-Shala, predsednica, Dardan Sejdiu, prvi zamenik predsednice, Adem Hodža, drugi zamenik predsednice, Liburn Aliu, Mimoza Kusari-Lila, Muharrem Nitaj, Bilall Sherifi i Duda Balje, članovi.

Odsutni: Glauk Konjufca, Hykmete Bajrami i Memli Krasniqi, članovi.

Pozvan: g. Kreshnik Gashi, predsedavajući Odbora Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije (RAEPK).

Ostali učesnici: Ilir Imeri, Rrezarta Ajeti, Fatmir Gërvalla i Nazim Rahimi – RAEPK, Gentian Berbat – KDI, Liridon Gashi – SEEF, Fitore Sopjani – SRK pripravnica, Gurakuq Kastrati i Doruntina Shala- Hoxha – MTI, Berita Abazi i Blerim Sallahu – VV.

Od strane osoblja za podršku Komisiji: Armend Ademaj, Muhamet Morina, Besim Haliti, Veton Raci i Nurie Morina.

Sednicom je predsedavala: Sala Berisha - Shala, predsednica Komisije.

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Usvajanje zapisnika sa sednice održane 10. i 11.7.2018. godine;
3. Razmatranje Godišnjeg izveštaja Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije za 2017. godinu;
4. Diskusija u vezi sa Nacrtom zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima;
5. Razno.

Predsednica je zaključila da su ispunjeni uslovi za početak rada Komisije i otvorila sednicu prema dnevnom redu.

1. Usvajanje dnevnog reda

Dnevni red je usvojen bez izmena.

Predsednica je pozdravila novog člana ove komisije, poslanika Muharrem Nitaj.

2. Usvajanje zapisnika sa sednice održane 10. i 11.7.2018. godine

Zapisnik sa sednice održane 10. i 11.7.2018. godine, usvojen je bez primedbi.

3. Razmatranje Godišnjeg izveštaja Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije za 2017. godinu

Predsednica je naglasila da na razmatranje imamo Godišnji izveštaj Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije i pozvali smo predsedavajućeg Odbora RAEPK-a, g. Kreshnik Gashi, da predstavi rad ovoga Autoriteta. U nastavku, predsednica je postavila niz sledećih pitanja predstavnicima RAEPK-a: Da li postoji neka nadležnost koju RAEPK iz bilo kojeg razloga ne obavlja? Da li ste uporedili obim posla i nadležnosti koje imaju homologni autoriteti, poređenje sa budžetom sektora koji reguliše, kao i državnim budžetom gde deluje kao homologni autoritet? Možete li nam dati više informacija o aktivnostima za ovlašćenja i potvrđivanja obaveštenja? Da li je kod 383 sproveden u skladu sa predviđenom dinamikom i da li je ovaj proces završen do 1. juna 2018. godine? Da li se maksimalno koriste resursi frekvencija? Da li postoje još uvek neiskorišćeni resursi frekvencija? Da li postoji ilegalno korišćenje resursa frekvencija? Koje su bile prepreke što nisu adresirani izazovi u vezi sa upravljanjem resursa frekvencija i kako smatrate da ih adresirate u budućnosti? Možete li nam pružiti detalje o tome koji su nalazi iz monitorisanja i koji je postojeći kvalitet usluga elektronskih komunikacija? Da li možete da nam pojasnite prirodu žalbi i žalbe da li se odnose na istog operatera ili na koje operatere više, a takođe bi bilo dobro da znamo u korist koje stranke su rešene žalbe? Koliki je nivo intenziteta elektromagnetnog polja od prenosnih stanica i kako to utiče na životnu sredinu? Kao što se vidi u izveštaju, u sektoru poštanskih usluga ima više inspekcija nego u sektoru elektronskih komunikacija! Zašto je neophodnije izvršiti inspekcije u sektoru poštanskih usluga nego u sektoru elektronskih komunikacija? Predsednica je dala reč g. Gashi da predstavi Izveštaj i da odgovori na pitanja.

Kreshnik Gashi, predsedavajući Odbora RAEPK-a, predstavljajući izveštaj o radu, naglasio je da Godišnji izveštaj o radu, osim što pruža podatke o radu RAEPK-a, takođe sadrži i potpuni pregled razvoja i trendova na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, kao i bitne podatke o regulisanim aktivnostima na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga u Republici Kosovo. Takođe deo ovog izveštaja je finansijski izveštaj RAEPK -a za 2017. godinu zajedno sa revizorskim izveštajem. Glavna dostignuća rada RAEPK -a tokom 2017. godine su sledeća: RAEPK je završio proces razmatranja zahteva operatora za IMT usluge za određivanje kapaciteta resursa frekvencija u pojasu 2100 MHz i pružio je maksimalne tehničke i zakonske mogućnosti za dodeljivanje resursa frekvencija postojećim operaterima; RAEPK je izvršio ekonomsku procenu (cenu) za frekvencijski pojas 2100 MHz (Evra/MHz/Pop); u okviru ekonomske procene svih frekvencijskih pojava za usluge mobilne telefonije (800, 900, 1800, 2100, 2600 i 3400-3800 MHz), RAEPK je radio sa projektom podrške EBRD-a u pripremi

koncepta otvaranja i odlučio je da tokom 2018. godine angažuje konsultantske usluge u cilju potpunog otvaranja ovih pojasa i ponovnog licenciranja postojećih operatera u 2019. godini. U izveštajnom periodu usvojeno je nekoliko važnih podzakonskih akata. Važno je napomenuti da su svi operateri koji posluju u fiksnoj telefoniji u Republici Kosovo potpuno uklonili iz upotrebe kod 381, a uklanjanje koda za mobilne telefone je takođe u završnoj fazi. Takođe, u saradnji sa Kosovskom policijom, postignuto je prvi put tokom 2017. godine da se zaustavi signal na Kosovu svih nelicenciranih operatera elektronskih komunikacija na celoj teritoriji Kosova, uključujući i severni deo zemlje. U statističkoj formi, u nastavku Gashi je predstavio aktivnosti i druge radove realizovane od strane RAEPK-a.

Kao važno pitanje, on je naglasio da je u toku rad na približavanju i zaokruživanju okvira regulatornih akata, koji su usklađeni sa regulatornim paketom Evropske unije. Gledano iz prizma razvoja na tržištu elektronskih komunikacija, izveštaj pruža evidenciju da prihodi od pruženih usluga od mreža elektronskih komunikacija u ovoj godini su zabeležili blagi rast po prvi put od 2012. godine, što se u velikoj meri pripisuje značajnom povećanju prihoda od usluga pristupa Internetu. Standardne tarife mobilnih usluga u odnosu na prethodnu godinu, rezultiralo je tendencijom njihovog smanjenja, gde poređenje pokazuje da su izvršene značajne redukcije od strane operatera posebno pružanjem usluga različitim paketima, koji obuhvataju minute komunikacija i pristup internetu u odnosu na fiksnu tarifu. Indikatori tržišta poštanskih usluga u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, takođe pokazuju pad ukupnog broja poštanskih pošiljki. Uprkos padu ukupnog broja poštanskih pošiljki u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, sektor poštanskih usluga zabeležio je rast ukupnih prihoda. U svojoj prezentaciji, g. Gashi je predstavio izazove sa kojima se suočava RAEPK, kao što su: Nezavisnost i ograničeni budžetski kapaciteti RAEPK-a; Povećanje i održavanje profesionalnih resursa RAEPK-a; Članstvo u relevantnim međunarodnim organizacijama; Dalji razvoj mreža i širokopojasni usluga elektronskih komunikacija i postizanje ciljeva Digitalne agende; Povećanje sigurnosti mreža i javnih usluga elektronskih komunikacija; Dalje unapređenje zaštite prava krajnjih korisnika; Implementacija mehanizama koji garantuju zaštitu konkurencije; i Implementacija sektorskih politika u oblasti poštanskih usluga.

Mimoza Kusari-Lila zahtevala je više objašnjenja u vezi eliminacije ilegalnih operatera i pitala je dokle je stigao taj proces? Što se tiče sprovođenja koda 383, ona je istakla da je bilo zahteva od Telekom Kosova da se produži rok za prelaz na kod 383 i pitala je koji su koraci preduzeti od strane RAEPK-a?

Dardan Sejdiu naglasio je da tržište Internet usluga raste, dok je Telekom Kosova od 2012. godine na istom tržištu. Da li Kosovo Telekom ima kapacitete da na celoj teritoriji Kosova pruži usluge interneta građanima i institucijama?

Kreshnik Gashi, RAEPK, odgovarajući na pitanja poslanika naglasio je da Autoritet u potpunosti vrši svoje nadležnosti. Izazov je bila nadležnost na severu Kosova, ali je to rešeno nakon sporazuma za Telekom, a sada se nadležnost vrši i na severu. Poštanski sektor još nije rešen u severnom delu i tamo posluje ilegalni operater. Za fiksnu telefoniju sprovodi se kod 383 na severu, dok se za mobilnu telefoniju koristi rok do 31. oktobra 2018. Operater Vala pregovara sa MTS-om za severni deo. Što se tiče broja radnika, ako pogledamo zemlje u regionu, npr. Crnu Goru i Albaniju koje su slične Kosovu, one imaju više radnika i manje nadležnosti od Kosova. Za prelaz na kod 383 rok je bio do 1. juna 2018. godine, ali nakon

zahteva od strane IPKO-a i Telekomu Kosova da im treba više vremena da izvrše potrebne investicije, taj rok je produžen do 31. oktobra 2018. godine. Vrednost investicija kreće se od 3 do 3,5 miliona evra i verujemo da će ciljni rok biti postignut.

Dardan Sejdiu pitao je da li imate neku procenu koliko će koštati investiranje i da li treba da sklopimo ugovore o roamingu sa svim kompanijama?

Iir Imeri, RAEPK, objasnio je da investicije iznose oko 3 do 3,5 miliona evra i više se odnose na roaming, odnosno na ugovore sa spoljnim operaterima i moraju se promeniti SIM kartice. Naši operateri sve ugovore o roaming-u moraju sklopiti od početka, a ne kao što je bio slučaj sa Crnom Gorom, koji je samo modifikovan.

Muharrem Nitaj pitao se šta će se desiti ukoliko se ne postigne da se realizuju ugovori o roaming-u do 31. oktobra ove godine, kada je i krajni rok za prelaz na kod 383?

Kreshnik Gashi, RAEPK, objasnio je da je to unutrašnji tehnički kod koji se koristi za sporazume vezane za roming i prelaz na kod 383 ne zavisi u potpunosti od ovih sporazuma. Dodao je da još uvek ima dovoljno prostora za korišćenje resursa frekvencija. Izazov ostaje ne prelaz procesa digitalizacije koji vodi Nezavisna komisija za medije. Pripremamo detaljan plan za frekvencijske pojase. Kvalitet tonskih usluga se monitoriše i u okviru je standardnih kvota za ovu uslugu. Realizovane mere nivoa intenziteta elektromagnetnog polja rezultirale su da je ovaj nivo unutar dozvoljenog raspona i nema problema. S vremena na vreme postoje interferencije radio frekvencija, ali se identifikuju i rešavaju. Kosovo je jedina zemlja koja nema stanicu za nadgledanje radio-frekvencija na celoj teritoriji. To pokazuje da smo vršili malo inspekcija, ali to ne znači da operateri nisu nadgledani. Imamo nedostatak broja inspektora kako bi vršili više inspekcija. Deo na severu je izazov za poštanske usluge, jer ilegalni operater još uvek posluje. Što se tiče univerzalnih usluga, mi kao regulator jednako tretiramo sve operatere. 86% poštanskih usluga vrši Pošta Kosova. Moramo pronaći hibridno rešenje za Poštu Kosova, kako bi se podržala za funkcionisanje i istovremeno da postupimo u skladu sa direktivama za poštanske usluge.

Dardan Sejdiu pitao je ko investira 5 miliona evra u proširenju mreže Interneta. Vlada tenderom proširuje mrežu u nepokrivenim zonama, zar ne?

Kreshnik Gashi, RAEPK, objasnio je da projekat MER-a ima drugu komponentu i 50% investira operater i 50% MER.

Nakon rasprave, Komisija je jednoglasno donela sledeći:

Zaključak

- I. Usvaja se Godišnji izveštaj Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije i (RAEPK) za 2017. godinu;*
- II. Preporučuje se Skupštini da usvoji Godišnji izveštaj Regulatornog autoriteta za elektronske i poštanske komunikacije i (RAEPK) za 2017. godinu;*
- III. Obrazloženje Izveštaja sa preporukama predstaviće, poslanica Sala Berisha-Shala,*

predsednica Komisije.

4. Diskusija u vezi sa Nacrtom zakona br. 06/L-033 o građevinskim proizvodima

Predsednica, naglasila je da za razmatranje Nacrta zakona o građevinskim proizvodima formirali smo radnu grupu koju predsedava poslanica Hykmete Bajrami, ali radna grupa nije dostavila nikakav izveštaj. Poslanica Hykmete Bajrami, zbog nemogućnosti da prisustvuje ovoj sednici, putem e-mail-a zahtevala je da se ovaj nacrt zakona vrati Vladi.

Mimoza Kusari-Lila, objasnila je da je preporukom Svetske banke Departman za izgradnju prešao iz Ministarstva za trgovinu i industriju u Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje, takođe je transferisano i osoblje ovog departmana. I procena poslanice Hykmete Bajrami je da se ovim nacrtom zakona ponovo uspostavlja dodatni mehanizam u Ministarstvo trgovine i industrije. Ovo je povratak u proces. Prenos navedenog departmana u Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja učinjen je kako bi se stvorilo bolje poslovno okruženje.

Gurakuq Kastrati, MTI, objasnio je da je u Ministarstvu trgovine i industrije postojalo Departman za izgradnju u skladu sa zakonom o izgradnji. Deo Inspektorata za građevinske proizvode ostao je u MTI-u. Deo građevinskih proizvoda treba ostati u MTI-u, jer je povezano i sa Agencijom za standardizaciju, laboratorije, tržišnu inspekciju. Dakle, u MTI-u ostaje deo građevinskih proizvoda, dok je deo građevinskih radova prešao u MŽSPP-u. Nacrt zakona pripremio je stručnjak doktor građevinskih nauka iz EU i ocenjen je kao najbolji nacrt zakona.

Mimoza Kusari-Lila potencirala je da nedostaje kontrolni mehanizam za građevinske materijale.

Gurakuq Kastrati, MTI, objasnio je da su, na primer, liftovi kao materijal na tržištu u nadležnosti MTI-a, dok su radovi u objektu u nadležnosti MŽSPP-a. Nacrt zakona je takođe deo programa za ekonomske reforme. Građevinski proizvodi se ne testiraju na tržištu. Ovo tržište je u haosu. Očekuje se da se angažuju dva ili tri inspektora za inspekciju građevinskih proizvoda.

Bilall Sherifi, naveo je da ovaj nacrt zakona treba da se procesira dalje, jer mi, kao komisija, ne možemo podleći mišljenju poslanika pojedinačno ko god da je. Nacrt zakona treba da preuzme neko drugi da predsedava, da se prosledi nacrt zakona na plenarnoj sednici i neka Skupština odluči.

Muharrem Nitaj, naglasio je da prvo treba da čujemo poslanicu Hykmete Bajrami a zatim da odlučimo kako ćemo postupiti dalje.

Liburn Aliu istakao je da je prvu odluku donela Skupština na plenarnoj sednici i naša obaveza je da obavimo posao, da razmotrimo nacrt zakona. Ono što je rekao predstavnik MTI ima smisla.

Nakon rasprave, Komisija je donela sledeći:

Zaključak

Poslanica Hykmete Bajrami kao predsedavajuća radne grupe, na narednoj sednici predstaviće svoje mišljenje u vezi sa Nacrtom zakona o građevinskim proizvodima.

5. Razno
Tekuća pitanja.

Dardan Sejdiu predložio je da se pozove Ministar za ekonomski razvoj g. Valdrin Lluka, da izveštava o ugovoru sa Contour Global za izgradnju termoelektrane “Kosova e Re”.

Komisija je podržala predlog g. Sejdiu

Predsednica je zahtevala od Komisije da podrži angažovanje asistenta za njenu kancelariju zbog brojnih aktivnosti Komisije.

Komisija je usvojila zahtev.

Sednica je završena u 13:40 časova.

Pripremlilo:
Osoblje za podršku Komisiji.

Predsednica Komisije,

Sala BERISHA SHALA